

Posudek na diplomovou práci Mgr. Lady Jelínkové „Sezónní změny v aktivitě a potravních preferencích mravenců“

Jedná se o spíše rozsáhlejší práci (48 stran textu, 9 stran seznamu literatury, 5 stran mapových či obrazových příloh), pojatou standardem pro diplomové práce na českých školách stále ještě obvyklým – což dokazují první podkapitoly Metodiky, které obsahují mj. informace o geomorfologickém členění studované oblasti, což je informace v kontextu práce dost redundantní, předpokládám však, že na dané katedře vyžadovaná. Práce se zabývá sezónními změnami potravních preferencí mravenců ve třech biotopech – lučním, listnatém lese a „smrkovém lese“, pro který bych ale na místě autorky volil spíš termín „smrková kultura“, „kulturní smrčina“ a podobně, skutečný smrkový les vypadá jinak, než jak naznačuje popis na str. 24.

Po spíše literárním Úvodu a rozsáhlém Literárním přehledu, který je velice zdařilým úvodem do problematiky potravního chování mravenců, následují Cíle práce – a tam jsem narazil na první problém s celou Diplomovou prací. Jak jsem pochopil, autorka použila standardní terénní vzorkovací protokol, navržený v rámci jakéhosi „globálního experimentu“, který chce sebrat maximum dat pro položené otázky z celého světa. Jenže to bych nevěděl, kdybych velice podobnou práci neviděl prezentovanou na katedře zoologie PřF JČU! V kontextu takového globálního experimentu je celá autorčina práce prospěšná a správně navržená i provedená – naopak, kdyby se jednalo o izolovanou činnost, omezenou na katedru zoologie PřF UHK, působila by práce poněkud prostoduše a sváděla by k záludným otázkám, proč zrovna 3 biotopy, proč takový či makový počet odběrů, atd. Možná autorka participaci na onom „globálním experimentu“ někde zmiňuje a já to přehlédl, ale toto se opravdu mělo objevit již v Úvodu, nejpozději při výčtu Cílů práce.

Kapitola Výsledky ukazuje celkem jasně, že všechny druhy zachycené během vzorkování preferovaly cukernou návnadu před návnadou proteinovou a dále, že tato preference se nelišila mezi stanovišti ani v průběhu sezony. Ze textu kapitoly však současně vidíme, že autorka s tímto průzračně čistým výsledkem nebyla spokojená: stále jako by se snažila najít situaci, kdy tomu tak nebude a preference se budou měnit. Používá pro to různé statistické triky (vyloučení/nevyloučení některých druhů z analýz a podobně), které jsou podle mě zbytečné (to, co vidíme na Obr. 2 a 3 je celkem přesvědčivé) a hrozně natahují a znepřehledňují text. V kapitole je ještě jeden nešvar: Autorka často píše, že test vyšel signifikantně, ale neuvádí, *jak* signifikantně, neboli která preference kdy převážila. Přitom to jsou ta nejdůležitější informace, kterou mají hranice statistických významností jen podpořit.

Diskuse je psaná čtivě a přehledně, jen je trochu škoda, že autorka nepřináší víc srovnání s různými biotopy a experimenty v různých částech světa – ale to je spíš věc vkusu, nač se zaměřit a co potlačit.

Otázky k obhajobě:

1. Vysvětlit komisi pozadí onoho „globálního experimentu“, v jehož rámci byla DP zpracována (pokud se ovšem oponent nemýlí a DP se na nějaký takový experiment skutečně váže).
2. Autorka zjistila vcelku konstantní preferenci pro cukr napříč biotopy a ročním obdobím. Čím si to lze vysvětlit, respektive jak by musely vypadat biotopy či roční, kde by byla preferována bílkovinná návnada? Ví autorka o nějakých takových případech z literatury?

Závěrečné hodnocení

Autorka prokázala nemalou píli v terénu a erudici při statistickém hodnocení svých výsledků. Dojem z celkového provedení je už horší, práce trpí zbytečnými redundancemi, je z ní vidět nezkušenost s psaním vědeckého textu a možná spěch s dokončováním. Nechci to však mít autorce za zlé, takové „mladistvé bolesti“ se najdou i v pracích zkušených badatelů. Proto **práci doporučuji k obhajobě**, doporučuji však hodnotit sníženým kvalifikačním stupněm, tedy „velmi dobře“ či „dobře“ v závislosti na výkonu při vlastní obhajobě.

V Teplé u Mariánských Lázní,
8. června 2015

Doc. Mgr. Martin Konvička, Ph.D.